

Fossielen doen me niks, dacht ik

WILLEM O. DE JONGSTE *

OPGERAAPT OPGEVIST
UITGEHAKT, MET LINKS
DE MAMMOETSCHEDDEL,
HANGEND HET BELOEGA-
SKELET EN (RECHTS) UIT
DE NOORDZEE
OPGEVISTE FOSSIELE
ZOOGDIERRESTEN.
[FOTO'S: HANS WILDSCHUT]

Fossielen doen me niks, behalve als ik er een bot, een kies of een schedel in herken. Al die andere op stenen lijkende overblijfselen van vage uitgestorven levensvormen mogen van mij naar het tuinpad van mijn vader. Enigszins bevooroordeeld was ik dus wel toen ik 'Opgeraapt Opgevist Uitgehakt' bezocht. Het museum kondigde deze nieuwe semi-permanente presentatie aan als 'een uniek overzicht van alle fossielen die in Nederlandse bodem gevonden kunnen worden'. Dat klinkt goed, maar zou ik de aanblik van zoveel vormeloze 'stenen' kunnen volhouden?

schellen me van de ogen: onder een loepje zag ik op het oppervlak van een kalksteen een hele wereld aan ongewerveld leven, met zelfs voor mij herkenbare stukjes trilobiet.

Langer dan gebruikelijk bleef ik staan bij de vitrine met 1,8 miljoen jaar oude fossielen uit de Oosterschelde. Tussen de kiezen van twee soorten olifantachtigen ligt een prachtige zwartglimmende coproliet van een hyena. Het bijschrift vermeldt ietwat platvloers dat het een fossiele drol is. Ik had daar 'dreksteen' van gemaakt.

Kinderdagverblijf

Het kleurgebruik in de tentoonstelling doet denken aan een kinderdagverblijf, maar daar is door de samenstellers diep over nagedacht, zo vertelde mij een vriendelijke suppoost. De kleuren verwijzen namelijk naar de geologische periode waarvan de standaardkleuren die gebruikt worden op officiële geologische kaarten en in tijdschalen zijn vastgesteld door de 'International Commission on Stratigraphy'. Zo typeert blauwgroen het Carboon, appeltgroen het Krijt en lichtgeel het Kwartair. Elke geoloog, ongeacht zijn nationaliteit, ziet dat direct - en ik nu ook. De helft van Opgeraapt Opgevist Uitgehakt is geelachtig van kleur en dat geeft aan dat de relatief jonge fossielen (tot 23 miljoen jaar oud) veel aandacht en ruimte krijgen. Hierin zit natuurlijk ook de kracht van de eigen NMR-collectie. De mooie mammoetschedel met slagstanden is terug van weggeweest en er is zelfs een absoluut topstuk uit het depot gehaald: het imposante gewei van een reuzenhert. Beeldbepalend is ook het uit talloze van de Noordzeebodem opgeviste botten samengestelde skelet van een beloega of witte dolfijn die tot circa 10.000 jaar geleden in onze kustwateren rondzwom.

In de museumwinkel kocht ik het boek *Opgeraapt Opgevist Uitgehakt*, geschreven door Jelle Reumer, waarover de Volkskrant schreef: "[...] eerst dat heerlijke boek lezen en dan gaan kijken". Ik zou dat advies willen omdraaien: eerst die fijne tentoonstelling bekijken en daarna dat boek lezen. []

In deze Straatgras vindt u een flyer waarmee u bij elke boekhandel 2,50 euro korting krijgt op het boek *Opgeraapt Opgevist Uitgehakt*. Geldig t/m 14 augustus 2008.

EEN HALF MILJARD JAAR
OUD BUIZENZANDSTEEN
UIT DRENTH MET
VERTICAAL LOPENDE
GRAAFGANGEN VAN
WORMEN. LINKS:
'BOVENAANZICHT';
MIDDEN EN RECHTS:
ZIJANAANZICHT. COLLECTIE
NATUURHISTORISCH
MUSEUM ROTTERDAM.
[FOTO'S: ANDRÉ SLUPIK]

De eerste indruk viel reuze mee. Het is een kleine tentoonstelling. In een dik half uur heb je alles gezien, behalve als je in aanbidding bij elk ammonietje blijft staan en alle bijschriftjes van voor naar achter leest. Hier lijkt het NMR te breken met de traditie van 'zoek het zelf maar een beetje uit', want bij elk fossieltje (en het zijn er veel) ligt een keurig kaartje met alle informatie die je maar wensen kan: wetenschappelijke soortnaam, Nederlandse naam, vindplaats, ouderdom, geologische periode, bijzonderheden en of het fossiel van het museum zelf is of geleend is van een ander museum of een particulier.

Een half miljard jaar oud

Het verhaal dat de tentoonstelling vertelt - en daarmee ook de route - loopt van oud naar jong. Ik liep dus direct tegen een vitrine aan met de oudste Nederlandse fossielen: twee bleekgrijze stenen ter grootte van een kinderhoofdje. Ze zijn warempel ruim 500 miljoen jaar oud, gevonden op een akker bij Norg in Drenthe en vertonen - als je goed kijkt - graafgangen van wormachtige dieren. Wist u dat: een half miljard jaar oude sporen van wormen, gevonden in Nederland? Het moet niet gekker worden. Bij de volgende vitrine - 100 miljoen jaar jonger - vol met ogenschijnlijk gelijksoortige keien vielen de

Jelle Reumer

Opgeraapt
Opgevist
Uitgehakt

Fossielen vertellen
de geschiedenis van Nederland
UITGEVERIJ CONTACT